

El 1996 s'haurien pogut commemorar els 80 anys de la mort del periodista valencià Peris Mencheta i el desè de la fi del "Ciero", el seu diari més important. Però ningú no recordà la figura del pioner del reporterisme que va començar de picapedrer.

EL CISELL I LA PLOMA

El picapedrer, vestit amb una brusa llarga de treball, colpeja rítmicament el cisell amb la maceta perquè la pedra prenga la forma d'una "E". Enfilat sobre la bastida instal·lada en el número 35 del carrer de Roger de Llúria de Barcelona, l'obrer esculpeix amb constància l'últim dels seus projectes. La gent que passa pel carrer tot evitant la bastida no repara en el canter: 48 anys, barba espessa però cuidada i calba neta i ampla. La gent que passava pel carrer aquell dia de 1892 no podia pas imaginar-se que l'home que treballa uns metres per sobre dels seus caps és el propietari i director del diari que s'instal·larà en aquell edifici: *El Noticiero Universal*.

Trenta anys abans, quan treballava de picapedrer a Sueca, Francesc Peris Mencheta somniava a deixar les eines per la ploma i no tornar a agafar mai més un cisell. El seu pare, cap d'un modest taller de fabricació d'espelmes de sèu, no en volia ni sentir a parlar d'aquella dèria del seu fill gran. Prou feina hi havia a sortir-se'n amb un ofici! Per què s'havia de perdre en ocupacions de poetes i bohemis sense benefici?

D'amagat i combinant-ho amb la feina, Peris Mencheta començà a escriure i a llegir. El primer fruit conegut d'aquesta dèria, el va publicar a Sueca el 1868. Es deia *La Chicharra* i era un setmanari bilingüe de quatre planes i to satíric. No va passar del número 11, però abans d'acabar 1869 ja en publicava un altre: *L'imparsial suecà*, "un assaig mordaç, de crítica i no d'in-

formació", segons diu Joan Fuster, però d'"idees democràtiques", segons l'estudiós Josep Navarro Cabanes. El republicanisme era la característica del Peris Mencheta de l'època. El 1872 treballa en *El Mercantil. Diario de Valencia* que es reconvertirà en *El Mercantil Valenciano* a l'octubre d'aquell mateix any. Segons José Antonio Piquer, el primer director d'aques-

amb un to clarament pro-monàrquic.

De republicà a monàrquic. Segons el sots-director d'investigació de la Facultat de Ciències de la Informació del CEU-San Pablo de València, Antoni Laguna, entre 1872 i 1875 Mencheta sofreix un canvi radical. En abandonar *El Mercantil Valenciano*, Mencheta fundarà *El Cosmopolita* i, posteriorment, *El Cantón Valenciano*, des del qual s'oposarà a la revolta cantonal. Posteriorment, segons Laguna, Mencheta serà l'únic que s'atrevirà a traure un periòdic republicà el 1874, després del colp de Pavía: una publicació titulada precisament *El 2 de Enero*, data en què Pavía va entrar en les Corts, va dissoldre l'Assemblea i va posar fi a la primera república. "Per això és més estrany —diu Laguna— que quan Martínez Campos es pronuncia a Sagunt i restaura la monarquia amb Alfons XII, Peris Mencheta no fóra represaliat ni patira la reacció del colp d'estat". Ben al contrari, Mencheta obrirà poc després una altra publicació, *Diario de Valencia*, amb el suport del seu futur sogre, Joan Guix.

Després del fracàs d'aquesta nova iniciativa, Francesc Peris Mencheta haurà canviat absolutament d'ideologia. Abandona el republicanisme que havia marcat la seua primera etapa i comença a treballar en *Las Provincias* fent la feina que li donarà més èxits i que el catapultarà definitivament a l'olimp dels periodistes, la de reporter. Mencheta accepta l'encàrrec del director, Teodor Llorente, d'anar a

Mencheta és considerat un pioner del reporterisme per les cròniques de les guerres carlistes que publicà el 1875.

ta nova capçalera serà precisament Peris Mencheta, a qui atribueix l'editorial del seu primer número: "*Antes que escritores mercenarios somos hombres honrados. Preferimos romper la pluma a vendernos a un partido determinado. Nuestra conciencia no es una mercancía. Nuestra pluma no puede servir a nadie más que a nuestra propia conciencia*". La fermesa de l'editorial, però, no es va veure complida pel seu autor, que dos anys després, el 1875, ja treballarà en el diari "rival", *Las Provincias*, que llavors dirigia Teodor Llorente

les comarques del Maestrat i els Ports a cobrir les guerres carlistes. La primera crònica (vegeu recuadre p. 3), apareguda el 6 de maig de 1875, dóna idea del que seran les aportacions del picapedrer al periodisme. Com assenyala Laguna, "Mencheta introdueix en les cròniques l'aspecte humà de la guerra": inicia el reporterisme, un tipus de periodisme que, fins aquell moment, no s'havia practicat en el País Valencià i de manera molt incipient en la resta de l'estat. Fins aquell moment, les cròniques de guerra es feien a partir de les fonts oficials que facilitava l'exèrcit, simples comunicats que signava l'oficial de torn.

Don Paco agafà el fusell. Les cròniques de Mencheta s'aniran fent més populars i, si primer van signades només amb les inicials "F. P. M.", en un mes mereixeran que aparega el segon cognom sencer, un reconeixement de què pocs periodistes gaudien aleshores. Però, segons Laguna, "es farà famós perquè no és solament un reporter de guerra i un observador, sinó que a més s'implicarà i canviarà la ploma pel fusell quan falta per obtenir més informació o estar en el lloc concret de la batalla". Així, destaca Laguna, "quan els carlistes ocupen Cantavella (Terol), ell aconsegueix fugir i fer arribar la notícia a València, de forma que la notícia és l'assalt carlí, però també ell mateix".

Les cròniques de Mencheta arriben a oïdes del propietari de *La Correspondencia de Espana*, Manuel M. Santa Ana, que el "fitxa" el 1896 per cobrir les guerres carlistes del País Basc. *La Correspondencia de Espana*, el diari més influent en el Madrid d'aquell temps, donarà molt més ressò a les cròniques de Mencheta, qui, un any després, ja ha assolit prou prestigi per ser l'encarregat de cobrir totes les cròniques dels viatges del rei en el periòdic més lligat a la monarquia del moment: com assenyala molt significativament Imma Rius, professora d'Història del Periodisme al CEU San Pablo, "quan es casa el rei, els regals no van directament a la casa reial, si-

nó que passen primer per la *Correspondencia de Espana*, que els remet ordenadament al monarca". El contacte amb la monarquia s'anirà estrenyent i li servirà molt probablement per als seus futurs projectes empresarials. Tan intensa serà la relació amb la casa reial que, segons conta Jordi Montaner en *El "Ciero" no va arribar al segle*, "quan el rei Alfons XIII era petit, la seva mare i els seus mestres citaven com a home del sac Peris Mencheta quan el monarca feia entremaliadures". Així, un "li ho direm a Mencheta" posava

ferm l'hereu de la corona. Sembla que Peris Mencheta l'havia convençut que qualsevol malifeta seua apareixeria en tots els diaris de l'estat i això horroritzava el príncep.

Peris polític. Paral·lelament a la seua carrera periodística, Peris Mencheta inicià una de política, que el va fer tres vegades diputat per Sueca, on era conegut com Don Paco, una vegada senador per València i, després, senador vitalici per nomenament reial. La seua faceta política està molt poc estu-

Francesc Peris Mencheta, vestit de reporter. El valencià va ser el pioner d'aquest tipus de periodisme amb les seues cròniques de les guerres carlistes.

La primera crónica de guerra de Peris Mencheta

CANGE DE PRISIONEROS DEL EJÉRCITO DEL CENTRO

El corresponsal especial de Las Provincias, que ha ido a presenciar este suceso, ha resenado todo lo ocurrido en las siguientes cartas, que recibimos ayer:

Benlloch 2 de mayo de 1875.

Sr. Director de Las Provincias.

Muy señor mió: Me confirió V. el encargo de venir a estas montañas á presenciar el acto, siempre satisfactorio para almas generosas, del cange de los prisioneros que en su poder tienen las fuerzas del ejército y los carlistas, y para corresponder á la misión que traía, he creído conveniente anticipar mi viaje, viniendo á estos pueblos, donde se halla vivo el espíritu carlista, para estudiarlo, ya que tan pocas ocasiones se nos ofrecen de poderlo hacer, y para transmitir á los lectores de su periódico las impresiones recibidas en el campo insurrecto, y la idea que en mi espíritu produjera el conocimiento de hombres y cosas que ordinariamente nos oculta el humo del combate. No creo, después de un día de movimiento, que haya sido inútil mi viaje, y aprovecho las horas de la noche para escribir á V.

Debiendo celebrarse el cange mañana á medio día, salí a las ocho y media de Castellón, utilizando el medio menos incómodo que hallé a mano, y por la carretera de Morella, que no cortaba obstáculo alguno, me dirigí a Cabanes, que debía ser teatro del feliz acontecimiento, y donde yo presumía hallar las primeras boinas que había de ver en mi vida. Mi esperanza quedo defraudada, pues las fuerzas insurrectas no se habían presentado en aquel pueblo, y contestando á mis preguntas, dijéronme sus habitantes que los carlistas estaban en las Cuevas, donde se hallaban Dorregaray y Cucala.

No habiendo tomado yo parte alguna activa en la lucha; llevado en gran parte por una invencible curiosidad de conocer el carlismo en su propia casa, lejos de las miradas del público, y con-

fiado en que no habían de molestarme en estos días de tregua, determiné pasar á dicho punto, y no tengo por qué arrepentirme, pues he sido tratado con consideración por las fuerzas que he encontrado, y mi visita me ha permitido conocer á algunos de los que miramos desde lejos como guerreros legendarios de la civil contienda.

Emprendido el camino, hallé á unos nueve kilómetros de Cabanes, siguiendo siempre por la carretera, en el punto llamado Venta de Villanueva, á unos asistentes carlistas, los cuales anunciaronme que tras ellos venían las fuerzas, y á poca distancia distinguí ya una avanzada de ocho hombres de caballería de la escolta de Dorregaray, según me dijeron.

Cierto sordo y extraño ruido, que no acertaba yo á explicarme, me puso al poco rato en guardia, y al vencer una suave cuesta, distinguí en la opuesta pendiente las fuerzas carlistas que conducían á los prisioneros. Las voces que habían llamado mi atención, procedían de un juego que V. y sus lectores desconocerán en su gran mayoría, pero muy usado en Cataluña con el nombre de *Morra*; la pasión del juego hace distraer á los que no tienen otro medio de estirarle la cola al diablo, acertando los dedos extendidos que saca la mano debajo del capote.

Al frente de esta partida marchaba a caballo un apuesto oficial, con las insignias de teniente coronel, que después supe era el Sr. Oriol, encargado del cange, y le acompañaban varios oficiales de distintas graduaciones. La fuerza se componía de una compañía sin uniformar, precedida de una música, y en el centro los prisioneros, que naturalmente atrajeron en aquellos momentos mi atención y mis simpatías. Marchaba delante á caballo el coronel Sancho, cuya fisonomía apenas pude descubrir, por ocultarla con el embozo de su ancho capote militar, siguiéndole sobre desiguales cabalgaduras algunos otros oficiales y algunos enfermos, que revelaban en su aspecto su sufrimiento, y á pié, en dos filas, la generalidad de

los prisioneros, mal cubiertas sus carnes más por girones que por piezas de ropa. Solo un Guardia civil llevaba su destrozado uniforme, pues cuando los soldados caen prisioneros se les despoja de sus prendas, que lucen mucho (...) y siempre tienen pretendientes; así es, que en la compañía que los custodiaba veíase algún carlista con prendas sueltas del ejército liberal.

A corta distancia, en la Torreta del Dumenche, me alcanzaron un brigadier carlista, D. Francisco Giner, a quien todos daban el título de baron de Benicásim, y otros varios gefes insurrectos. Seguí su dirección, y con ellos vine á pernoctar a este pueblo, donde se hallan también los prisioneros que han de ser cangeados mañana. Aquí he podido alojarme, y voy á referirle mis impresiones sobre la situación de estas poblaciones.

Creía hallar grandes escaseces, que con regocijo de mi estómago no encontré. Sobre no tener Benlloch más de cuatrocientos vecinos, abundan en él las provisiones y sus mismos habitantes han salido a ofrecernos apetitosos refrigerios. Por las calles circulan muchachas con cestas de huevos, aves, pan y hasta un muchacho pregonaba, al son de un gigantesco tambor, pernil y tocino, que vendían en casa *la Franciscana*, de modo que la expedición que conducía á los prisioneros pudo aprovisionarse desahogadamente, y me aseguraron que no pasan más escasez en los pueblos cercanos.

Tomada tierra, como suele decirse, y con la expansión que en tales casos se establece, pude ir conociendo a los gefes que hay en este pueblo, debiendo reconocer que aun cuando no se les escapa el móvil que me ha traído, merezco de todos ellos muestras de afabilidad, que les agradezco. Esto me facilitará el poder escribir á V. detalladamente cuanto ocurra mañana, si bien no he querido dejar de emborronar algunas cuartillas por si hallo ocasión anticipada de remitirselas.— F. P. M.

(Publicat en Las Provincias el 6 de maig de 1875)

diada. Un dels seus biògrafs afirma que no es va destacar mai per participar molt activament en les sessions parlamentàries. A Sueca, però, encara es conserva el pont sobre el Xúquer, la construcció del qual Mencheta va aconseguir després de moltes gestions.

En tot cas sembla que la política va ser sempre secundària respecte al periodisme. Segons Imma Rius, ell serà polític perquè és empresari de premsa i és reporter: "No és un home polític ni per formació ni per vocació, però la informació el porta a relacionar-se amb la política". La seva única època realment política és aquella anterior al 1875, quan impulsa diverses iniciatives de tendència republicana. Després d'aquella etapa inicial, Don Paco passa de viure la política a utilitzar-la. Mencheta "no és un Blasco Ibáñez que sulfura les masses ni tampoc un polític que crea un diari per defensar unes idees". Aquesta és la característica que, segons Rius, fa de Mencheta "un fill del seu temps": Està més a prop dels periodistes americans de l'època, tant en la seua faceta de reporter com en la seua condició d'empresari de premsa, que ningú. Ho demostra en les seues cròniques i ho demostrarà en els seus diaris. Laguna explica que la innovació més important de Mencheta "és trencar amb la premsa política i plantejar-se que els seus productes són mercaderia amb un valor de canvi, no solament un valor d'ús, i, per tant, es pot convertir el mercat de la comunicació en un mercat de compra-venda d'informacions".

En la *Correspondencia de España* acaba d'aprendre l'ofici i aconseguix contactes molt valuosos com els que l'uneixen a la Casa Reial i al mateix editor de la *Correspondencia*, el Marquès de Santa Ana. Els vincles periodístics l'uniran també a la seua esposa, Dolors Guix, filla de l'editor Joan Guix, amb qui havia editat *Diario de Valencia* i altres publicacions.

Per la seua banda, Santa Ana li dóna, fins i tot, l'oportunitat d'iniciar una edició especial per a València de la *Correspondencia de España*, tal i com ja havia fet a Barcelona. Cinc anys després, el

Al petit Alfons XII el feien creure dient-li: "Això que fas li ho direm a Mencheta". El nen tenia por que publicara les seues malifetes.

1882, aquesta edició es convertirà en un diari independent propietat de Mencheta i dirigit per ell, la *Correspondencia de Valencia*.

Aquest nou mitjà es converteix en cinc anys en el més venut a la capital del Túria. Sobretot, explica Rius, el diari de Mencheta representa un periodisme diferent del que ja representaven *El Mercantil Valenciano* i *Las Provincias*, perquè fa un diari de notícies, vesper-tí i menys identificat amb sigles que els que aleshores hi havia al mercat. Això és una de les seues senyes d'identitat. Com assenyala Laguna, "la *Correspondencia de Valencia* agafa periodistes que no estan significats políticament i fins i tot el subtitula '*Eco imparcial de la opinión y la prensa*'".

Èxit a València. El nou diari apa-

reix el 23 de gener de 1882. Es nodreix de dues innovacions en què Mencheta havia estat pioner. La primera, el cronista de carrer que busca la notícia més enllà de les informacions oficialistes o partidistes de la competència, igual que Mencheta va fer durant les carlinades. La segona innovació van ser les notícies d'agència, d'una agència pròpia que Mencheta havia creat en el 1876 i que porta el seu nom. El suport econòmic de Mencheta, d'origen fins ara desconegut però probablement relacionat amb Santa Ana, li dóna l'oportunitat d'editar la *Correspondencia de Valencia* a la meitat de preu que els altres diaris. Les notícies de la pròpia agència, com destaca Laguna, li permeten una abundant i econòmica primera matèria. En aquesta època l'Agència Mencheta ja apa-

Dalt, el pont sobre el Xúquer que Mencheta va aconseguir per a Sueca en la seua faceta de diputat. Baix, la façana d'*El Noticiero Universal* de Barcelona en el seu estat actual, deu anys després del seu tancament. (Fotos: dalt, Rafa Gil; baix, Mireia Margenat)

MIREIA MARGENAT

El carrer de Peris Mencheta de Barcelona, on es veuen les Cases Barates d'Horta. Aquestes construccions les va promoure el valencià, mitjançant una cooperativa de periodistes, a principis de segle.

reix com la més important de l'estat després de l'Agència Fabra, que serà sempre líder fins la guerra civil, quan es reconverteix en la totpoderosa i governamental Agència Efe. L'Agència Mencheta continua encara avui funcionant, tot i que actualment està especialitzada en informació d'esports. La direcció i la propietat de l'agència continua en mans de la família. Arturo Mármol Peris-Mencheta, nét d'un germà de Francesc, n'és el director.

L'any 1882, quan apareix la *Correspondencia* valenciana, l'agència ja té una bona xarxa de corresponents per tot l'estat que envien per telègraf curts missatges de 20 paraules que els redactors dels diaris havien d'inflar i d'adaptar.

La mateixa fórmula que de seguida va fer de la *Correspondencia* el diari més venut de València va servir per crear dos diaris més: *El Noticiero de Se-*

Mencheta fundà una agència de notícies i tres diaris: 'El Noticiero Universal', el de Sevilla i la 'Correspondencia de Valencia'.

villa i *El Noticiero Universal* de Barcelona, més conegut com el *Ciero*.

La iniciativa sevillana fou la més problemàtica i va obligar Mencheta a fer nombrosos viatges a la capital andalusa. Aquest és el mitjà menys estudiat dels que va crear, però se sap que va ser el de més curta vida.

El *Ciero*, en canvi, va nàixer amb estrella. Mencheta el va fer aparèixer el 15 d'abril de 1888, any en què se celebrava l'Exposició Universal de Barcelona, esdeveniment que el *Ciero* va aprofitar com a llançament. Com assenyala Jordi Montaner en el seu estudi sobre aquest diari, Mencheta va veure clar que l'Exposició Universal generaria moltes notícies que la seua

agència podria cobrir i aprofitaria això per editar el nou diari. Mencheta hi va repetir les claus de l'èxit del diari valencià: un preu baix, edició de nit, moltes notícies de cultura i espectacles i reporters de carrer a la recerca de la notícia. A més, una altra vegada, va fugir de la imatge de diari partidista. El mateix Mencheta deia que els diaris de partit "només els llegeixen els correligionaris, als quals no han de convèncer perquè ja estan convençuts".

En quatre anys, el *Ciero* s'ampliava i es traslladava al carrer de Roger de Llúria.

És Carles Garcia Anné, en la seua *Vida de Periodistas Ilustres* de l'*Anuari de l'Associació de la Premsa diària de Barcelona*, qui explica que va ser el mateix Mencheta qui va esculpir "El Noticiero Universal" en la façana de la nova seu del diari, el 1892.

Un any després de l'aparició del diari, la revista satírica *La Esquella de la Torratxa* publicava una caricatura del *Ciero* amb una orquestra dirigida per Mencheta i acompanyada pel següent text: "Dirigeix l'orquestra de bombos el fundador i primer director del Diari, el valencià, de Sueca, Francesc Peris Mencheta, gran temperament informatiu de lleugera tendència governamental, que és una forma d'apoliticisme en un país d'elevada temperatura partidista, incloent-hi la del govern i els seus òrgans".

Montaner explica a EL TEMPS que el *Ciero*, com que era un diari de tarda, "era la televisió de l'època, amb molts serveis d'espectacles i de cultura, i molt popular". Això explica, en bona part, la seua longevitat. El *Ciero* va sobreviure Mencheta, la guerra civil, i, fins i tot, la competència del diari de tarda del Movimiento, *La Prensa*. El 1986, dos anys abans de complir cent anys, *El Noticiero Universal* va tancar.

Mencheta a Barcelona. Francesc Peris Mencheta va dirigir el *Ciero* fins a la seva mort, llevat d'una etapa intermèdia en la qual va ser dirigit pel seu fill Juanito, que va morir prematurament. Així, Don Paco va passar a Barcelona

l'última etapa de la seua vida. La seua dedicació al periodisme no li va impedir tenir una gran relació amb la ciutat. Entre d'altres coses, Peris Mencheta va ser el promotor d'una cooperativa de periodistes per a la construcció de les Cases Barates del barri d'Horta, on actualment hi ha el carrer que porta el seu nom.

És en la premsa catalana on es troben els retrats més acurats de la seua personalitat. El més imparcial, per ser el que trobem més llunyà a la seva mort—les necrològiques acostumen a ser hagiografies—és el que li fa García Anné el 1924: *"Tenía la cualidad, propia de hombres sinceros, de hablar claro. Se le ha reprochado por esto y también por un supuesto mal humor que no era, sin embargo, lo ordinario de él. No se enfadaba más que en cuestiones de trabajo, en eso su rectitud era extremada; era riguroso, muy riguroso, y tenía derecho a serlo, porque él con el ejemplo predicaba. Fuera de esto, era muy afable y carinoso, de trato llano y sencillo; y aun en aquellos momentos en que se enfadaba y parecía que iba a 'tragarse el mundo', había un medio de calmarle inmediatamente: darle una noticia importante y nueva."* Conta Anné que aquest detall el coneixia molt bé un dels seus periodistes, Domingo Cirici Ventalló, que se n'aprofitava. Així, una vegada que Mencheta començà a renyar-lo per no haver anat a un acte com estava previst, Cirici el va tallar. "No s'emprenye vostè, Don Paco, que tinc una notícia sensacional. Ha dimisit el governador!". La ira de Mencheta va cessar de colp. L'endemà el *Ciero* publicava aquesta notícia, però el governador continuava en el càrrec. Cirici sempre va dir que, en l'últim moment, es va fer enrere.

Crònica d'una mort. La mort va passejar-se per casa de Mencheta, emportant-se familiars i amics en un breu període. Això va empitjorar la salut de Mencheta, que faltà el 24 d'agost de 1916. *La veu de Catalunya* ho explicà així: "En Peris Mencheta era un organisme fort i tenia una

salut de ferro. Però darrerament havia rebut, l'un darrera l'altre, cops de la dissort d'aquests que aclaparen al més resistent. En poc més de quatre anys, veié morir el seu fill gran, encarregat de la direcció de *El Noticiero Universal*, jove d'excel·lents qualitats i continuador de la vasta obra del seu pare. Veié després morir un altre fill, l'Antoni, un germà polític, i finalment, la xamosa i inolvidable filla del nostre bon amic en Lluís Sedó. En Mencheta no ha pogut resistir aquest terrible encarniçament de la desgràcia. La seva salut se'n va ressentir; fou portat a Sitges a veure si el dolc clima d'aquell indret i la quietut l'aliviaven un xic."

"No ha pogut conseguir-se això. El malalt s'empitjorava. Tenia

El valencià va plantejar-se que la premsa era una mercaderia amb un valor de canvi, i donà més pes a la informació que a l'opinió.

MIREIA MARGENAT

ARXIU

molts mals, era una torre molt forta, però que colpejada repetidament s'esberlava per tots indrets. Els metges aconsellaren tornar-lo a Barcelona i provar procediments extrems."

"Ho digueren al malalt i contestà: —Aixó son històries; m'alegro que em portin a Barcelona per poder morir a casa meua, al meu llit i voltat dels meus..."

"I veu venir la mort amb serenitat pasmosa, amb aquella fortaleza d'esperit que fou la seva característica."

Tota la premsa de l'estat es féu ressò de la seva mort. "Mestre de periodistes", "potència periodística", "una de les personalitats més populars del periodisme barcelonès" foren alguns dels elogis que li tributaren els diaris del dia 25 d'agost del 1916.

Mentrestant, un picapedrer esculpia rítmicament però molt a poc a poc la "E" de Peris. La seva última signatura, sobre pedra, no la gravà el mateix Mencheta. L'obrer que, aquell dia d'estiu de 1916, colpejava tossudament el cisell amb la maceta perquè la pedra prenguera la forma desitjada, no podia ni imaginar-se que l'home que descansaria uns metres per davall d'aquella llosa havia estat picapedrer.

Dalt, una imatge de Peris Mencheta quan era director del 'Ciero'. A la pàgina anterior, una caricatura del periodista. Baix, la làpida sota la qual descansa el reporter, en el cementiri de Montjuïc de Barcelona.

Àlex Milian